

1. pracovní skupina

I. POSLÁNÍ DOMOVŮ MLÁDEŽE

Činnost domovů mládeže (dále jen DM) je vymezena vyhláškou č. 108/2005 Sb., tato definovaná činnost však nevystihuje zcela **poslání DM v České republice**, které je dáno již i historicky a vychází z letitých zkušeností a dosažených výsledků výchovné práce DM.

Doporučení v rámci navrhovaných legislativních změn:

1. Je třeba usilovat o změnu pohledu na DM – především v pohledu na jejich roli. DM nejsou jen školská ubytovací zařízení poskytující ubytovací a stravovací služby, ale jsou i výchovně vzdělávacími zařízeními (neformální a informální vzdělávání dle EU). Jsou důležitým činitelem ve vzdělávacím procesu středního školství. Umožňují naplňovat spádové střední školy a specializované střední a vyšší odborné školy talentovanými žáky a studenty, kteří by se bez možnosti přiměřeného a dotovaného ubytování nemohli vzdělávat. Na posílení a zdůraznění role DM v systému českého školství je třeba zainteresovat ředitele škol, jejichž žáci jsou ubytováni v DM.

2. Posílení role výchovného působení v DM, zejména v oblastech prevence sociálně – patologických jevů, neboť tyto jevy se projevují nejdříve (v počátečním stadiu) právě v DM. Výchovné působení v kolektivu v rámci dobrovolné účasti žáků a studentů na volnočasových aktivitách, průběžná diagnostika a denní kontakt se žáky v neformálním prostředí vytváří příznivější klima ke zjištění nežádoucích jevů (volnější prostředí s větší důvěrou) než ve školách, rodinách i ostatních společenstvích.

3. Posílení poradenské a konzultační role DM a jejich pedagogických pracovníků nejen v přípravě žáků a studentů na vyučování, ale zejména v orientování se ve volnočasových aktivitách, v účelné organizaci volného času a jeho využívání, přičemž některé tyto aktivity garantují a zajišťují sami vychovatelé svou odbornou profesní přípravou. Nezanedbatelná je i konzultační a poradenská role vychovatelů pro rodiče při řešení problémů výchovných a problémů vyplývajících z dospívání žáků. Podmínkou toho však je, aby odborné přípravě na tuto činnost a realizaci úkonů v pedagogické diagnostice věnovaly větší pozornost vzdělávací instituce připravující vychovatele.

4. Při velkém počtu škol a pestrosti jejich zaměření, studijní náplni i realivně vysokému věkovému rozptýlení žáků a studentů je velmi obtížné stanovovat normativně složení výchovných skupin v DM. Homogenní skupiny (dle věku, školy, třídy apod.) lze vytvořit pouze výjimečně, stejně tak výchovné skupiny složené jen ze žáků se zdravotním postižením nebo jen ze studentů VOŠ. Proto doporučujeme posílit rozhodovací pravomoci ředitele v oblasti organizace výchovné činnosti s přihlédnutím ke specifickým podmínkám, ale se zárukou, že DM nebude podfinancován v případě, že budou normativy postaveny na výchovných skupinách.

5. Pro budoucí legislativní úpravy navrhujeme připravit možnosti alternativní organizace DM, které by umožňovaly pružněji a efektivněji reagovat na měnící se podmínky, resp. nastavit organizaci DM podle konkrétních podmínek dané lokality (např. v malých DM), skladby žáků a studentů a jejich věkové struktury. Pojmout výchovnou skupinu jako základní administrativní jednotku a výchovnou práci v celém DM realizovat napříč těmito jednotkami – tak, jak se to již děje. Tomu také přizpůsobit pedagogickou dokumentaci – jak je to u denního hlášení. Vychovatelé budou mít přidělené žáky do skupiny, u nichž povedou osobní spisy žáků, jednání s rodiči, školami apod.

2. NÁVRHY NA ZMĚNU VYHLÁŠKY 108/2005 Sb.

§ 2 – účel domova

§ 2 odst. 2 - doplnit

Platné znění :

(2) Domov vede žáky a studenty k plnohodnotnému využívání volného času formou zájmových činností.

Návrh :

(2) Domov vede žáky a studenty k plnohodnotnému využívání volného času organizováním zájmových činností, aktivit vedoucích ke zdravému životnímu stylu a k prevenci rizikového chování, a zajišťuje podmínky pro kvalitní přípravu na vyučování.

Zdůvodnění:

- navrhovaná úprava blíže vymezuje širší působení DM jak vyplývá z jejich poslání, účelu a skutečné činnosti,
- úprava nepřináší zvýšené nároky na financování DM,
- v současnosti DM nemají RVP a vyhláška jim nestanoví cíle a úkoly v oblasti výchovy a vzdělávání,
- volný čas není naplněn pouze zájmovými činnostmi, DM mají ve svých ŠVP podstatně širší škálu činností, forem a metod výchovné a vzdělávací práce.

§ 3 - organizace DM

§ 3 odst. 1

Platné znění:

1) Základní jednotkou výchovně vzdělávací činnosti v domově je výchovná skupina (dále jen "skupina"). Každou skupinu vede jeden vychovatel. Nejnižší počet žáků a studentů ve skupině je 20 a nejvyšší počet žáků a studentů ve skupině je 30. V odůvodněných případech může ředitel domova zvýšit nejvyšší počet žáků a studentů ve skupině až o 3.

Návrh :

Základní jednotkou výchovně vzdělávací činnosti v domově je výchovná skupina (dále jen "skupina"). Každou skupinu vede jeden vychovatel. *Nejnižší počet žáků a studentů ve skupině je 20 a nejvyšší počet žáků a studentů ve skupině je 27. V odůvodněných případech může ředitel domova zvýšit nebo snížit počet žáků a studentů ve skupině až o 3.*

Zdůvodnění :

- navržená úprava ve většině DM nepřinese zvýšené nároky na financování DM,
- přibývá žáků, kteří vyžadují individuální přístup,
- vychovatel by měl dostat větší prostor pro realizaci svých odborných kompetencí např. pro pedagogickou diagnostiku, prevenci rizikového chování, individuální plánování výchovy apod., což vyžaduje snížit počet svěřených žáků ve výchovné skupině,
- umožní alternativní způsob organizace výchovné práce v tzv. malých DM.

K tomu navrhujeme pro tzv. „malé domovy“ projednat na MŠMT ČR možnosti jiné organizace výchovy než prostřednictvím výchovných skupin.

Zdůvodnění:

- provozní podmínky v malých DM často neumožňují denní kontakt vychovatele se žáky své výchovné skupiny (vychovatelé se vzájemně u skupin zastupují),

- malé výchovné společenství, ve kterém se všichni znají umožňuje jiné alternativy výchovně vzdělávací práce než poskytuje běžná výchovná skupina (pozor obavy z podfinancování, pokud by toto společenství bylo považováno za četnější výchovnou skupinu).

Obdobně i domovy umístěné v několika budovách mají svá specifika hodná pozornosti při organizaci domova i financování.

§ 3 odst. 3

Platné znění:

Je-li skupina tvořena pouze žáky a studenty se zdravotním postižením, je počet žáků a studentů ve skupině shodný s počtem žáků ve třídě školy samostatně zřízené pro žáky se zdravotním postižením podle zvláštního právního předpisu.

Návrh :

Doplnit do odst. 3 jako poslední větu nebo doplnit jako samostatný odst. 4:

....Jsou-li ve skupině zařazeni též žáci a studenti se zdravotním postižením, je nejvyšší počet žáků a studentů ve skupině 24 za předpokladu, že počet žáků se zdravotním postižením je nejmeně 5.

Zdůvodnění :

- podpora trendu začleňování žáků a studentů se zdravotním postižením do běžných výchovných skupin,

- respektovat vyšší potřebu práce se žáky a studenty se zdravotním postižením, a proto se navrhuje nižší celkový počet žáků v této „smíšené“ skupině.

Projednáno v pracovní skupině č. 1 a schváleno na jednání Valné hromady OS ADMIN ČR dne 21.2.2014.

Zpracoval: Mgr. Bedřich Hájek, vedoucí 1. pracovní skupiny

